

té povstale — nevadí pranic, nýbrž je to spíše výhoda (srv. Neumann 1221). To vše plyne ze samozřejmého důvodu zákona: jen kde není právně možno rozhodnouti o nároku žalobním samotném, bez současného rozhodnutí o vzájemném nároku, nemá se rozhodovati o žádném zvláště, nýbrž o obou najednou; kde však to možno jest, není příčiny, aby se tomu bránilo: Nejjasněji však to plyne z toho, že přehmat tohoto druhu možno uplatňovati jen s hlediska vady řízení dle § 503 čís. 2 c. ř. s., že řádné rozhodnutí není možné. Není-li tu však řečené odvislosti, pak řádné řešení možné bylo a není tu žádného dovolacího důvodu. V tomto případě, kde žalobní nárok jest podle všech svých náležitostí zjištěn, vzájemné nároky však vyžadují ještě dalších skutkových zjištění, od nichž nárok žalobní odvislý není, byl rozsudek dílčí přípustný. Ad II. Neprávem ovšem odvolací soud míní, že tu jest tolik nároků, kolik vagonů dodáno býti mělo, a že možno rozhodnouti o každém vagonu zvláště. Právem namítá dovolání, že je tu jediná smlouva, znějící na sedm vagonů a nikoli sedm smluv, znějící každá na jeden vagon. Nejde tu tedy o první případ § 391 odstavec první c. ř. s., že jeden z více kumulovaných nároků jest zralý, nýbrž o případ druhý, že část nároku je zralá, a tu jest přisvědčivá odpověď na položenou shora otázku druhou bez dalších vývodů zcela na snadě; může-li v případě odstavce prvního o části nároku uznáno býti dílčím rozsudkem, proč ne i v případě odstavce třetího? Není žádné příčiny lísiti.

Čís. 1193.

Nepřípustnost pořadu práva, domáháno-li se stanovení náhrady za zabavený předmět vojenské výstroje.

(Rozh. ze dne 20. září 1921, R II 371/21.)

Žalobci bylo po státním převratu v říjnu 1918 zabaveno Národním výborem vojenské sedlo. Domáhal se proto na čsl. vojenském eráru náhrady škody žalobou, proti níž vznesl žalovaný erár námitku nepřipustnosti pořadu práva, již soud prvního státního soudu zamítl, rekursní soud jí vyhověl, zrušil předchozí řízení jako zmatečné a žalobu odmítl. Důvody: Podle jasného znění žalobní žádosti opírá se žaloba o nárok na náhradu škody. Netřeba tedy řešiti otázku, zda by byl přípustným pořad práva, kdyby nárok se týkal zaplacení odškodného za věc, státem vyvlastněnou nebo zabranou. Nároky na náhradu škody (§ 1295 obč. zák.) jest podle § 1338 obč. zák. zpravidla uplatňovati u řádných soudů. Avšak tento § praví zároveň výslovně, že soudní příslušnost pro spory o náhradu škody jest tu dána jako u všech ostatních práv soukromých, a v § 1 j. n. je stanovena zásada, že soudům jest rozhodovati o nárocích soukromoprávních. Z toho jest souditi, že soudům nepřisluší rozhodovati, jde-li o nárok na náhradu škody, opírající se o právo veřejné, není-li tu výjimek, stanovených zvláštními zákony, které však zde vůbec nepřicházejí v úvahu. Nutno proto především zjistiti právní povahu zažalovaného nároku. Tento vznikl podle žalobcova tvrzení tím, že žalobci z nařízení Národního výboru zadržena byla nedlouho po převratu na podzim r. 1918 jezdecká výstroj. Státní orgány, kterými výstroj žalobci byla zadržena, nejednaly tedy v poměru

smluvním, nýbrž u výkonu práv státu, z nařízení, vydaného Národním výborem jménem Československého národa jako vykonavatelem státní svrchovanosti (zákon ze dne 28. října 1918, čís. 11 sb. z. a n.). Toto zakročení státních orgánů nemělo soukromoprávní povahy a nevznikl jím poměr soukromoprávní, podléhající posouzení podle obč. zákoníka mezi státem a žalobcem, jehož ono zakročení se týkalo. Otázku, zda stát je povinen nahraditi škodu, kterou jeho zřízení někomu způsobili, vykorávající svůj úřad, lze až na výjimky, o které zde nejde, řešiti výhradně podle předvisů práva veřejného. Neboť jde tu o výkon výsostních práv státu a pro ně neplatí ustanovení, jež jsou rozhodujícími podle § 1 j. n. a § 1 obč. zák. jen pro občanské právní věci, nýbrž zvláštní zákony a předpisy veřejného práva. Jest proto pro vymáhaný nárok žalobcův pořad práva vyloučen. Není-li pořad práva vůbec přípustným, nelze zabývati se otázkou místní příslušnosti soudu a netřeba uvažovati o tom, zda byl by snad příslušným zemský soud v Praze podle zákona ze dne 2. listopadu 1918, čís. 4 sb. z. a n. Neboť tímto zákonem neměla býti zrušena ustanovení jurisdikční normy o místní příslušnosti soudu, nýbrž bylo zřízeno sudiště pro ony nároky, které pro svou veřejnoprávní povahu nemohou býti rozhodovány pořadem práva civilního, pročez v bývalém Rakousku zákonem ze dne 21. prosince 1867, čís. 143 ř. zák. byly přikázány říšskému soudu ve Vídni, a pro které po osamostatnění Československé republiky v této, jelikož ani působnost správního soudu podle zákona ze dne 2. listopadu 1918, čís. 3 sb. z. a n. na ně se nevztahuje, nebylo žádného sudiště.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Dovolací rekurs není oprávněn a jeho vývody nejsou s to, by napadené usnesení a jeho odůvodnění, jež jak věci tak zákonu úplně vyhovuje, vyvrátily a proto se tímto na ně poukazuje a dodává se toto: Ve věci této jde jediné o otázku, zda žalobce, domáhaje se náhrady škody, zakládá svůj nárok na důvodech práva soukromého či veřejného. V té příčině jest nesporno, že z nařízení Národního výboru Československé republiky po rozpadnutí Rakouska byly zabaveny vojenské výstroje a také žalobci bylo zabaveno sedlo, jehož zaplacení se nyní žalobou domáhá. Nejde tu o zaplacení odškodného za zabavený státem předmět, nýbrž o stanovení výkupného. Žalobce nežádá náhrady škody, způsobené státními orgány u výkonu moci veřejné, nýbrž protihodnotu za zabavené sedlo. Stanovení této protihodnoty, tedy odškodného, patří jako další část úředního jednání, z důvodů veřejnoprávních zavedeného, do pravomoci týchž úřadů, jež provedly zabavení. Teprve, kdyby stát byl s placením vyšetřeného odškodného v prodlení, mohl by žalobce proti němu pořadem práva pokračovati.

Čís. 1194.

Ze všeobecného prohlášení škůdce, že škodu nahradí, nabývá ten, kdo skutečně byl poškozen, práva, domáhati se náhrady, byť by ho škůdce, činně prohlášení, nebyl znal.

(Rozh. ze dne 20. září 1921, Rv II 157/21.)